

ממשיך רב אדא בר אהבה ומבאר: אבל אם נתן בתחילה ארבע
 סלעים לראשונה, ולאחר מכן נתן סלע אחת לשנייה, ידי תשלום
 השנייה יצא, משום שנתן את כל מה שהיה לו בעת התשלום, אך ידי
 תשלום הראשונה לא יצא, משום דכפולה משעברין לראשונה –
 שכל חמשת הסלעים היו משועבדים לראשונה, והיה לו לתת
 לראשונה את כולם ונתן רק ארבעה.

רב אדא בר אהבה מסתפק מה דינו של עני המעריך שתי פעמים בבת
 אחת: בעי רב אדא בר אהבה, היו פירו חמש סלעים ואמר שני
 ערכי עלי כבת אחת, מהו – מה דינו, האם נאמר שפיון דכבת
 אחת נדר, כי תרדי תפסן – שני הנדרים תפסו יחד, וחמשת הסלעים
 השתעברו לשניהם, וכשבא הכהן להעריכו יאמר לו דיהיב תרתוי
 ופולגא להאי ותרתוי ופולגא להאי – שיתן שני סלעים ומחצה לזה
 ושני סלעים ומחצה לזה, ויצא ידי תשלום שניהם. או דלמא – או
 שמא יאמר לו דפולגה חויה להאי וכפולה חויה להאי – שכל
 חמשת הסלעים ראויים לזה ולזה, ולא יצא ידי תשלום בשני סלעים
 ומחצה.

מסיקה הגמרא: תיקו – תעמוד שאלה זו בספק, שלא נפשטה.
 שנינו במשנה: אין בערכין פחות מכלל ולא יתר בו' על חמשים
 סלע.

הגמרא מבארת מדוע שנתה המשנה שוב את הדין שאין בערכין
 פחות מסלע ולא יותר על חמשים סלע. מקשה הגמרא: הא תו למה
 לי – מדוע הוצרכה המשנה לשנות שוב דין זה, והרי שנינו כן
 בתחילת המשנה. משיבה הגמרא: הא קמזממע לן – המשנה באה
 להשמיענו שרק פחות מכלל הוא דליכא – אין בערכין, הא יתר
 על סלע איכא – אבל יותר מסלע יש בערכין, ועני הנדרון לפי מה
 שידו משגת, יכול לתת יותר מסלע, אף שהוא פחות משיעור ערכו.
 וכן רק יתר על חמשים הוא דליכא – שאין בערכין, הא פחות
 מהחמשים איכא – יש בערכין, ועני שערכו חמשים יכול לתת פחות
 מחמשים, וסתמא פרבנן – ובא התנא לסתום את משנתנו כחכמים,
 ולא כרבי מאיר.

משנה

אגב המשנה הקודמת המבארת את השיעור המרובה והמועט
 שבערכין, מביאה משנתנו דין נוסף שיש בו שיעור למעלה ושיעור
 למטה.

נאמר בטומאת נדה (ויקרא טו יט) 'ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זבה
 בכשרה, שבעת ימים תהיה בנדתה' וגו'. עוד נאמר באותה פרשה
 (שם טו כה, כח), 'ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה,
 או כי תזוב על נדתה כל ימי זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה
 הוא'. 'ואם סתרה מזובה וספרה לה שבעת ימים אחר תסתרה'. ושני
 מיני טומאת דם באשה הם, טומאת נדה וטומאת זבה. שכל אשה
 שמתחילה לראות דם פעם ראשונה, כל שבעת הימים מתחילת
 ראייתה נחשבים לימי נדותה, ולאחר ימים אלו מתחילים י"א ימי
 זיבה, כלומר ימים הראויים לראיית זיבה, שאם תראה בהם יהיה
 דינה כזבה ולא כנדה. ולאחר י"א ימים אלו מתחילים שוב ימים
 הראויים לראיית נדות, שאם תראה תיעשה נדה שבעת ימים,
 ויתחילו שוב י"א ימי זיבה מהיום השמיני לראיית נדותה. ומדין תורה
 חלוקה טומאת נדה מטומאת זיבה. שהנדה נטהרת לאחר שבעה
 ימים מתחילת ראייתה, ואין שבעה ימים אלו צריכים להיות נקיים
 מראיית דם, אלא אף אם ראתה בכלום והפסיקה לראות רק בסוף
 היום השביעי, הרי היא טובלת בלילה השמיני ונטהרת מטומאתה.
 לעומת זאת בזבה מצינו שני מיני טומאה, זבה קטנה וזבה גדולה. זבה
 קטנה היא הרואה יום אחד מימי זיבתה, ואם היו לילו ויומו של היום
 שלמחרת נקיים מראיית דם, דינה שהיא טובלת ביום זה ונטהרת. וכן
 אם ראתה גם ביום השני והפסיקה לראות בו, אם היו לילו ויומו של
 היום שלאחריו נקיים מראייה, דינה שהיא טובלת ביום זה ונטהרת.
 זבה זו שראתה יום אחד או שנים היא הקרויה 'שומרת יום כנגד יום',
 כי עליה לשמור יום אחד בנקיות כנגד היום או היומיים שראתה בהם

ולטבול ולהטהר. אך אם ראתה דם בשלושה ימים רצופים מימי
 זיבתה הרי היא זבה גדולה, ועליה לספור שבעה ימים נקיים בלא
 ראיית דם, ורק אז היא יכולה לטבול ולהטהר מטומאתה.

המשנה שלפנינו דנה באשה שאיבדה את חשבון ימי נדותה וזיבתה
 וראתה דם, ואינה יודעת אם היום שראתה הוא משבעת ימי נדות או
 מ"א ימי זיבה, מאימתי היא חוזרת לפתח נדותה/ כלומר ממתי
 תוכל להתחיל למנות שוב סדר קבוע של שבעה ימי נדות וי"א ימי
 זיבה.

אין פתח בפיועה פחות משבעה – אשה שראתה דם ואינה יודעת
 אם היתה ראייה זו בימי נדותה או בימי זיבתה אינה חוזרת למנות ימי
 נדות עד שיעברו עליה לפחות שבעה ימים נקיים לראייתה, וכן
 לעולם לא צריכה היא יתר על שבעה עשר ימים נקיים מראייה כדי
 לחזור לימי נדותה.

נמרא

הברייתא שלפנינו מפרטת בהרחבה, מתי יוצאת הטועה מכלל ספק
 רק לאחר שבעה עשר יום נקיים, ומתי היא יוצאת מכלל ספק בפחות
 מכך: תנו רבנן, אשה המזועה בחשבון ימי נדותה וזיבתה ש'אמרה
 'יום אחר דם טמא ראיתי', ואינה יודעת אם יום זה הוא מ' ימי
 נדותה או מ"א ימי זיבתה, פתחה שבעה עשר – הרי היא חוזרת
 לפתח נדותה רק לאחר שיעברו עליה שבעה עשר ימים נקיים
 מראייה, ואם תראה שוב לאחר ימים אלו, בודאי ראיית נדות היא,
 ולא ראיית זיבה. שהרי אם היתה ראייתה הראשונה בתחילת ימי
 זיבה, נמצא שכבר לאחר עשרה ימים מלבד יום הראייה כלו ימי
 זיבתה, ואם כן היום הי"ח הוא בודאי מימי נדותה [ראה להלן טבלה
 א שורה ב]. ואף אם היתה ראייתה הראשונה בימים הראויים
 לנדותה, הלא לאחר י"ז ימים נקיים [שיחד עם יום הראייה הם י"ח
 ימים] כבר עברו שבעת ימי הנדות וי"א ימי הזיבה שלאחריהם,
 ונמצא שביום הי"ח מתחילים שוב הימים הראויים לנדותה [ראה
 להלן טבלה א שורה א]. אבל אם תראה ביום הי"ז שלאחר ראייתה
 הראשונה [כלומר ביום הי"ח לראייתה], עדיין לא תצא מכלל ספק.
 שכן אם היתה ראייתה הראשונה תחילת ימי נדותה, נמצא שהיום
 הי"ז שבו ראתה שוב הוא יום הי"א של ימי זיבתה [להלן טבלה א
 שורה א]. ואם היתה ראייתה הראשונה בימי זיבתה, נמצא שהיום
 הי"ז הוא כבר מימי נדותה [להלן טבלה ב שורה ב]. וכל שכן שאם
 ראתה שוב לפני היום הי"ז שעדיין לא יצאה מכלל ספק נדות ספק
 זיבה.

וגם אם אמרה 'שני ימים דם טמא ראיתי' ואינה יודעת אם היו ימים
 אלו מימי זיבה או מימי נדה, פתחה [סדר תחילת ימי נדותה] חזור
 לאחר שבעה עשר ימים נקיים, כלומר ביום העשרים מתחילת
 ראייתה, ואם תראה לאחר מכן בודאי ראיית נדות היא ולא ראיית
 זיבה. שהרי אם היתה ראייתה הראשונה בתחילת ימי נדותה כבר
 כלו ימי נדות וימי זיבה לאחר ט"ז ימים נקיים [שהם י"ח ימים יחד עם
 שני ימי ראייתה, ושבעה מהם ימי נדות וי"א ימי זיבה], ונמצא שכבר
 מהיום הי"ז מתחילים ימי נדותה [ראה להלן טבלה ב שורה א]. ואם
 היתה ראייתה בתחילת ימי זיבה הלא לאחר תשעה ימים נקיים, שהם
 י"א יום יחד עם שני ימי ראייתה, כבר כלו ימי זיבתה והתחילו ימי
 נדותה [ראה להלן טבלה ב שורה ב]. אבל אם תראה ביום הי"ז עצמו
 [שהוא היום הי"ט מתחילת ראייתה] או קודם לכן, עדיין היא בספק,
 שכן אם היו שני ימי ראייתה מימי זיבה [טבלה ב שורה ב] או שניהם
 מימי נדות [טבלה ב שורה א] אכן היום הי"ז הוא מימי נדותה, אבל
 אם היה היום הראשון של ראייתה בסוף י"א ימי זיבה, והיום השני
 תחילת ימי נדות, נמצא שמתחילים ימי זיבתה רק לאחר שבעה ימים
 מהיום השני, והיום הי"ז עדיין הוא מימי זיבה [טבלה ב שורה ג].
 וגם אם אמרה 'שלושה ימים דם טמא ראיתי', פתחה חוזר לאחר
 שבעה עשר ימים נקיים, כלומר ביום העשרים ואחד מתחילת
 ראייתה. שכן בין אם היו שלשה ימים אלו תחילת ימי נדותה [ראה
 טבלה ג שורה א] ובין אם היו מימי זיבתה [ראה טבלה ג שורה ב] ובין

שיעור יומי לשבת קודש כ"ו טבת ושנים מקרא ואחד תרגום - ט - פרשת וארא
מה ארע לטפות שִׁכְבָר נִמְצָאוּ בְּאֵינֶר. לֹא הִגִּיעַ - לְפָרוֹשׁ זֶה נִשְׁאַרוּ תְּלוּיוֹת בְּאֵינֶר. לֹא הוּצַק - לְפָרוֹשׁ זֶה אֲבָדוֹ אֶת תְּכֻנַּת
הַנּוֹזֵל שֶׁבָּהֶן (לְהִיּוֹת נְצוּקִים וְנִשְׁפָּכִים), הֵינּוּ שֶׁנֶּאֱבְדוּ וְהִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרִי.

לֹד וְנִחְזָא פְּרָעָה אֲרִי אֲתַמְנַע מִטְּרָא וּבְרָדָא
וְקִלְיָא וְאוֹסַף לְמַחְטִי וְיִקְרָה לְלִבָּה הוּא
וְעִבְדוּהִי :

לֹה וְאִתְקַף לְפָא דְפְּרָעָה וְלָא שְׁלַח יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִּי מְלִיל יְיָ בִּידָא דְמִשָּׁה :
פ פ פ

(לד) וַיֵּרָא פְּרָעָה פִּי־חֹדֶל הַמַּטֵּר וְהַבְּרָד וְהַקֶּלֶת וַיִּסַּף
לְחַטָּא וַיִּכְבַּד לְבֹו הוּא וְעִבְדוּיוֹ :

(לה) וַיִּחְזַק לֵב פְּרָעָה וְלֹא שְׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה בִּיד־מִשָּׁה :

כ"א פסוקים, גיבעול סימן. יעיא"ל סימן. חסלת פרשת וארא

הפטרה לפרשת וארא נדפסה בעמ' קנה

המשך ביאור למס' ערכין ליום שבת קודש עמ' א

32 הראשונים סוף ימי זיבה ורק השלשה האחרונים תחילת ימי נדה שזה
33 הוא החשש הרחוק ביותר (ראה טבלה ה שורה ג), בכל אופן כלו י"ח
34 ימי נדה וזיבה עד חמשה עשר יום מסוף ראייתה. ואין לחשוש חשש
35 רחוק מזה שהתחילו ימי נדותה רק ביום הרביעי או החמישי לראייתה
36 והיו רק יומיים או יום אחד מהם מתחילת ימי הנדות (ותצטרך
37 להמתין עוד ששה עשר או אפילו שבעה עשר יום לפתחה), שכן
38 לאחר שהיו שלשה הימים הראשונים לראייתה ימי זיבה ונעשתה
39 זבה גדולה, שוב לא יהיו שני הימים שלאחריהם ימי נדה אלא המשך
40 ימי הזיבה, כאמור (ראה טבלה ה שורה ד).
41 וכן הוא לעולם, שהחשש הרחוק ביותר שצריכה לחשוש לו הוא
42 שהיו שני הימים הראשונים לראייתה בימי הזיבה, וימי הראייה
43 שאחריהם תחילת ימי הנדות, ועל כן אם אמרה 'שְׁשָׁה יָמִים דם
44 טָמֵא רְאִיתִי', פְּתָחָה חוזר לאחר אַרְבָּעָה עָשָׂר יָמִים מסוף ראייתה,
45 כי אף אם היו יומיים מהם בסוף ימי זיבה וארבעה מתחילת ימי נדות,
46 כלו ימי הנדות והזיבה לסוף ארבעה עשר ימים אחריהם (ראה טבלה
47 ו). ועל דרך זו, אם אמרה 'שְׁשָׁה יָמִים דם טָמֵא רְאִיתִי', פְּתָחָה
48 חוזר לאחר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יָמִים. שכן אם היו יומיים מהם ימי זיבה
49 וחמשה מתחילת ימי נדות, כלו ימי הנדות והזיבה לסוף שלשה עשר
50 ימים אחריהם (ראה טבלה ז). ואם אמרה 'שְׁמוֹנֶה יָמִים דם טָמֵא
51 רְאִיתִי', פְּתָחָה חוזר לאחר שְׁנַיִם עָשָׂר יָמִים. שאם היו יומיים מהם
52 ימי זיבה וששה מתחילת ימי נדות, הרי שלאחר שנים עשר יום
53 מתחילים שוב ימי נדותה (ראה טבלה ח). ואם אמרה 'תְּשַׁעָה יָמִים
54 דם טָמֵא רְאִיתִי', פְּתָחָה חוזר לאחר אֶחָד עָשָׂר יָמִים. שאם היו יומיים
55 ימי זיבה ושבעה ימי נדות, הרי שלאחר י"א ימים כלו ימי זיבתה (ראה
56 טבלה ט). ואם אמרה 'עָשָׂרָה יָמִים דם טָמֵא רְאִיתִי', פְּתָחָה חוזר
57 לאחר עָשָׂרָה יָמִים. שאם היו יומיים ימי זיבה ושמונה ימים מתחילת
58 ימי נדות (מהם שבעה ימי נדות ויום אחד של זיבה) הרי כלו ימי
59 הזיבה לאחר עשרה ימים (ראה טבלה י). ואם אמרה 'אֶחָד עָשָׂר יָמִים
60 רְאִיתִי', פְּתָחָה חוזר לאחר תְּשַׁעָה יָמִים, שכן גם אם היו יומיים ימי
61 זיבה ותשעה ימים מתחילת ימי נדות (שהם שבעה ימי נדות ושני ימי
62 זיבה), הרי כלו ימי הזיבה לאחר תשעה ימים (ראה טבלה יא).

1 אם היו שנים מהם בסוף ימי זיבתה ונמצא היום השלישי מימי נדותה
2 (ראה טבלה ג שורה ג), בכל אופן ביום הי"ח שלאחר שלשה ימים
3 אלו כבר חזרה בודאי לימי נדותה. אבל ביום הי"ז עדיין היא בספק,
4 שהרי אפשר שהיו היומיים הראשונים סוף ימי זיבתה, וביום השלישי
5 התחילו ימי נדותה (טבלה ג), ונמצא היום הי"ז יום האחרון של י"א
6 ימי זיבה.
7 עד כאן התבאר האופנים שבהם היא חוזרת לפתחה לאחר י"ז ימים
8 מתחילת ראייתה, ומכאן ואילך מבארת הברייתא את האופנים
9 שבהם היא חוזרת לפתחה קודם לכן, בסדר פוחת והולך.
10 אם אמרה 'אַרְבָּעָה יָמִים דם טָמֵא רְאִיתִי', פְּתָחָה [–תחילת ימי
11 נדותה] חוזר לאחר שְׁשָׁה עָשָׂר יָמִים נקיים מסוף ראייתה, כלומר
12 ביום הי"ז מסוף ראייתה שהוא היום העשרים ואחד מתחילת ראייתה.
13 שכן אם היו כל ימי ראייתה מימי נדותה, הרי כלו ימי נדות וימי זיבה
14 לאחר י"ד ימים נקיים, (שהם י"ח ימים יחד עם ארבעת ימי ראייתה,
15 ששבעה מהם ימי נדה וי"א ימי זיבה), ונמצא שהיום הי"ז הוא בודאי
16 מימי נדותה (ראה טבלה ד שורה א). ואם היו ימי הראייה בתחילת
17 ימי זיבתה הלא כבר כלו ימי הזיבה לאחר שבעה ימים נקיים שהם
18 י"א ימים יחד עם ימי ראייתה (ראה טבלה ד שורה ב). ואף אם היו
19 היומיים הראשונים לראייתה בסוף ימי זיבתה, והיומיים האחרונים
20 היו תחילת ימי נדותה, כבר כלו י"ח ימי הנדות והזיבה לאחר ששה
21 עשר יום מסוף הראייה (ראה טבלה ד שורה ג). ואין לחשוש שמא
22 שלשת הימים הראשונים היו סוף ימי זיבתה והיום האחרון היה
23 תחילת ימי נדותה ואם כן תצטרך י"ז ימים מלבדו, שכן אם ראתה
24 ראיית זיבה שלשה ימים רצופים כבר נעשתה זבה גדולה, ומעתה
25 היא עומדת לעולם בימי זיבתה עד שיעברו עליה שבעה ימים נקיים,
26 ונמצא לפי זה שגם ראיית היום הרביעי היתה המשך ימי זיבה ומיד
27 לאחר שבעה ימים נקיים היא חוזרת לפתחה (ראה טבלה ד שורה ד).
28 ואם אמרה 'חֲמִשָּׁה יָמִים דם טָמֵא רְאִיתִי', פְּתָחָה חוזר לאחר
29 חֲמִשָּׁה עָשָׂר יָמִים נקיים, כלומר ביום הט"ז מסוף ראייתה. שכן בין
30 אם היו כל ימי הראייה מימי נדותה (ראה טבלה ה שורה א) ובין אם
31 היו כולם מימי זיבתה (ראה טבלה ה שורה ב), ואפילו אם היו היומיים

58 אין בטהרת נגיעים פחות משבוע אֶחָד של הסגר, וְלֹא יִתֵּר עַל
59 שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת של הסגר. ויבוארו הדברים בגמרא.

גמרא

61 מפרשת הגמרא: מה ששינו במשנתנו שאין הסגר שהוא פְּחֹת
62 מְשֻׁבָּע אחד, הדברים אמורים בְּנִגְעֵי אֲדָם, שלפעמים די להם
63 בהסגר של שבוע אחד בלבד. שאם נראה נגע צרעת בעור בשרו של
64 אדם, אם יש שער לבן בתוך הנגע, או שיש בתוכו מחית בשר חי,
65 הכהן מטמאו מיד. אך אם לא נראו בו סימנים אלו מסגירו הכהן
66 שבעה ימים. ובסוף השבוע רואהו הכהן שוב, ואם נראו בו סימנים
67 אלו או שפשה [–התרחב] הנגע מטמאו, ואם לאו מסגירו שבעה ימים
68 נוספים. ובסוף השבוע השני רואהו הכהן שוב, ואם נראו בו סימנים
69 אלו מטמאו, ואם לאו מטהרו. ואם הנגע הוא בשחין או במכוח, אין
70 הכהן מסגירו אלא שבוע אחד, ואם לאחר שבוע נראה בו שער לבן
71 או שפשה הנגע מטמאו, ואם לאו נראו בו סימנים אלו מטהרו. והוא
72 ששנתה המשנה 'אין בנגעים פחות משבוע אחד', שכן אין הנגע נטהר
73 בפחות משבוע אחד של הסגר בצרעת שבשחין ובמכוח.
74 ומה ששינו במשנתנו 'וְלֹא יִתֵּר עַל שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת', בְּנִגְעֵי בְּתִים
75 הדברים אמורים, שלפעמים הם צריכים שלשה שבועות של הסגר
76 כדי לטהרם. שאם נראה נגע בקירות הבית, רואהו הכהן ומסגירו
77 שבעת ימים. ובסוף השבוע רואהו שוב, אם לא פשה הנגע מסגירו
78 הכהן עוד שבעה ימים, ואם בסוף השבוע השני פשה הנגע או שעמד
79 בעינו מצוה הכהן לחלוץ את האבנים המנוגעות ולהקציע [להחליקן]
80 את סביבותיהן ולתת תחתיהן אבנים אחרות לטווח את הבית,
81 ומסגירו עוד שבעה ימים. ואם בסוף השבוע השלישי לא חזר הנגע
82 מטהרו הכהן את הבית, ואם חזר נותץ את הבית כולו.

83 הגמרא מביאה דרשה בענין האמור: אָמַר רַב פֶּאֶס, נאמר בתהלים
84 (לו ז) 'צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטְךָ תְּהוֹם רָבָה', 'צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל'
85 אֵלֹהֵי נִגְעֵי אֲדָם, 'מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רָבָה' אֵלֹהֵי נִגְעֵי בְּתִים. שכן בנגעי
86 אדם צדקה גדולה עושה הקדוש ברוך הוא עם המצורע בכך שדי לו
87 לפעמים בשבוע אחד של הסגר כדי לטהרו או לטמאו, אבל נגעי
88 בתים משפטים קשים הם, שכן לפעמים צריך שלשה שבועות של
89 הסגר כדי לטמאם או לטהרם.
90 הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בביאור פשוטו של הכתוב האמור.
91 שואלת הגמרא: פְּשִׁטִּיה דקָרָא בְּמֵאֵי בְּתִים – במה מדבר פשוטו של
92 מקרא זה. אָמַר רַב יְהוּדָה, משמעות הכתוב היא. שאלמלא צִדְקַתְךָ
93 ה' שהיא גבוהה כְּהַרְרֵי אֵל, מִי יוֹכַל לְעֲמוֹד לְפָנָי מִשְׁפָּטֶיךָ שֶׁהֵם
94 כְּתוּהֶם רָבָה. רַבָּה אָמַר, כך הוא פירושו של מקרא זה, צִדְקַתְךָ
95 כְּהַרְרֵי אֵל מִפְּנֵי שְׁמִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רָבָה. ובסמוך יבוארו הדברים.
96 הגמרא תולה מחלוקת אמוראים זו במחלוקת אחרת. מפרשת
97 הגמרא: בְּמֵאֵי קְמִיפְלָנִי רַב יְהוּדָה ורבה, בְּמַחְלֻקַת דְּרָבֵי אֶלְעָזָר
98 וְרָבִי יוֹסִי בְּרַבִּי הֲנִינְא נְחֻלְקוּ. דְּאֵיתְמַר, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,
99 כששוקלים בכף המאונים את זכויות ישראל כנגד עוונותיהם, הקדוש
100 ברוך הוא בּוֹבֵשׁ ומסתיר את העוונות תחת מחילת כסא הכבוד, כדי
101 שתכריע כף הזכויות את כף העוונות, שנאמר (מִיכָה ז ט) 'יִשׁוּב
102 יִרְחַמְנֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ'. וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי הֲנִינְא אָמַר, הקדוש ברוך
103 הוא נוֹשֵׂא ומגביה את כף העוונות למעלה, כדי שתכריע כף
104 הזכויות, שנאמר (שם ז יח) 'מִי אֵל כְּמוֹךָ נוֹשֵׂא עֲוֹן וְעֵבֵר עַל פְּשָׁע'.
105 ואומרת הגמרא: רַבָּה סובר בְּרַבִּי אֶלְעָזָר, שהקדוש ברוך הוא
106 מצדיקנו בדין על ידי שבוש את העוונות תחת כסא הכבוד, ועל כן
107 פירש 'ש'צדקתך כהררי אל' משום ש'משפטיך תהום רבה', שאתה
108 מצדיקנו על ידי שאתה כובש ומסתיר את משפטיך, כלומר את
109 עוונותינו, בתהום רבה דהיינו תחת כסא הכבוד. וְרַבִּי יְהוּדָה סובר
110 בְּרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי הֲנִינְא, שהקדוש ברוך הוא מצדיקנו על ידי שמגביה
111 את כף העוונות למעלה, ועל כן פירש, שולא הצדקה שאתה עושה
112 עמנו כהררי אל בכך שאתה מגביה את כף העוונות מי היה יכול
113 לעמוד בפני משפטיך, שכן היו מכריעים כף העוונות עד תהום רבה.
114 שנה של תורה היא שנת לבנה, שהיא שנים עשר מחזורים של מולד

1 ואם אמרה 'שָׁנִים עָשָׂר יָמִים רֵאִיתִי', פְּתַחְהָ חוֹר לֵאחֲרֵי שְׁמוֹנָה
2 יָמִים נָקִים, ואם ראתה ביום התשיעי מסוף ראייתה הרי זו בודאי
3 ראיית נדה. שכן אפילו אם שני הימים הראשונים של ראייתה היו
4 סוף ימי זיבה, ומתוך עשרת ימי הראייה שאחריהם השבעה
5 הראשונים הם ימי נדה והשלשה האחרונים ימי זיבה, מכל מקום
6 לאחר שמונה ימים כלו ימי זיבתה ומתחילים שוב ימי נדתה וראה
7 טבלה א שורה ג.

8 ואם אמרה 'שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יָמִים רֵאִיתִי', פְּתַחְהָ חוֹר לֵאחֲרֵי שְׁבַעַת
9 יָמִים נָקִים, שכן אפילו אם היו שני הימים הראשונים סוף ימי זיבתה,
10 ומתוך אחד עשר יום שלאחריהם היו שבעה ימי נדות ועוד ארבעה
11 ימי זיבה, הלא כלה מנין י"ח ימי נדות וזיבה לאחר שבעה ימים נקיים,
12 והיום השמיני הוא בודאי מימי נדות [ראה טבלה ב שורה ג].

13 כללו של דבר, שְׁאִין חוֹר פְּתַח יָמֵי הַנְּדוּת פְּאֵשֶׁה הַפּוֹעֶה בַּחֲשׁוֹנָה
14 בְּפְחֹת מְשֻׁבָּעָה יָמִים נָקִים, וְלֹא בִּיתֵר עַל שְׁבַעַת עָשָׂר יָמִים נָקִים,
15 כדברי משנתנו. ואף שאם ראתה ארבעה עשר ימים או יותר היא
16 יוצאת מידי ספק בפחות משבעה ימים והיא בודאי זבה גדולה, מכל
17 מקום אינה חוזרת לפתח נדותה אלא לאחר שבעה ימים, כמבואר
18 לעיל (ע"א).

19 רב אדא בר אהבה טעה בתחילה בדברי המשנה, וסבר שמנין הימים
20 הנקיים של י"ז וט"ז וכדומה נאמר לענין להתיר את האשה הטועה
21 לבעלה, ועל כן הקשה כדלהלן: אָמַר רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה
22 לְרַבָּא, לְמַה לִּי בּוֹלֵי הָאֵי – מדוע צריך את כל הימים האלו, תִּמְנִי
23 שְׁבַעַת נָקִים וְתִשְׁתַּרְי [–ותותר] לבעלה, שהרי אפילו אם היא זבה
24 גדולה די לה בכך. אָמַר לִיהֵ רַבָּא, לא נאמר מנין זה כדי להתירה
25 לבעלה, אלא לְתַקְוָנָה לִידֵי נְדָה וּפְתַחְהָ קְאָמְרִינָן – ימים אלו
26 נצרכים כדי לתקנה ולהחזירה לסדר קבוע של ימי נדות וזיבה. שכן
27 עד שלא תספור מנין ימים זה לא תוכל לדעת לעולם בכל ראייה
28 שתראה האם היא ראיית נדה או ראיית זיבה, כמבואר לעיל.

29 הגמרא מביאה את דברי הברייתא בדין קרבן זבה ומבררת אותם:
30 תַּנּוּ רַבָּנָן, זבה גדולה לאחר שספרה שבעה ימים ונטהרה מטומאתה
31 מביאה שני תורים או שני בני יונה, אחד לחטאת ואחד לעולה,
32 העולה מקושרת כליל על גבי המזבח, והחטאת נאכלת לכהנים. וְכָל
33 הנשים הַפּוֹעֶת בַּפְּתַח נִדְתָן שֶׁחַן זָבוֹת, מְבִיאֹת קֶרְבָּן זָבָה, וְקָרְבַן
34 חֲטָאתָן אֵינֶנּוּ נִאֱכָל לכהנים. שהרי חטאת העוף אינה נשחטת אלא
35 נמלקת, ולא התירה התורה לכהנים לאכול עוף שנמלק אלא
36 בקדשים, אבל בחולין הוא נבילה, ומאחר שטועות אלו הן ספק זבות
37 ספק נדות ואינן חייבות בקרבן אלא מספק, נמצא שהעוף שהן
38 מביאות הוא ספק קרבן ספק חולין, והוא אסור באכילה משום ספק
39 נבילה. חוץ מוֹז שראתה שלשה עשר יום ששינו בה שְׁפַתְהָ
40 שְׁבַעַת, וְחוּץ מוֹז שראתה שנים עשר יום ששינו בה שְׁפַתְהָ
41 שְׁמוֹנָה, שִׁשְׁתִּיהֶן ודאי זבות, ועל כן הן מְבִיאֹת קֶרְבָּן וְדֹאֵי, וְנִאֱכָל
42 קָרְבָּנָן לכהנים.

43 מקשה הגמרא על לשון הברייתא 'כל הטועות זבות': אָמַר [–וכי] כָּל
44 הַפּוֹעֶת זָבוֹת, והרי אינן ודאי זבות, אלא רק חשש זיבה יש בהן. וְתוֹ
45 – ועוד קשה, איך אומרת הברייתא שכל הטועות דינן כזבות
46 ומביאות קרבן מספק, וכי הטועה שראתה רק יום אֶחָד וּשְׁנֵי יָמִים
47 פֶּת אֵיתֵינִי קֶרְבָּן הִיא, והרי אפילו אם ראתה כן בימי זיבתה אינה
48 אלא זבה קטנה שאינה חייבת בקרבן. מתרצת הגמרא: אֵלֵּא כִּי הוּא
49 פירוש דברי הברייתא, כָּל זָבוֹת הַפּוֹעֶת, כלומר אותן טועות שיש
50 להסתפק בהן שמה הן זבות, מְבִיאֹת קֶרְבָּן וְאֵינֶנּוּ נִאֱכָל, חוץ
51 מִפְּתַחְהָ שְׁבַעַת וּפְתַחְהָ שְׁמוֹנָה שְׁמִבִּיאֹת קֶרְבָּן וְנִאֱכָל, משום שהן
52 ודאי זבות.

משנה

54 אגב המשניות הקודמות מביאה המשנה שלפנינו עוד דין שיש לו
55 שיעור למעלה ושיעור למטה: כמה מיני נגעים נאמרו בתורה, ובהם
56 נגעי אדם ונגעי בתים. יש מהם שהם טמאים מיד, ויש מהם שעל
57 הכהן להסגירם שבעת ימים ולאחר כך מכן לטמאותם או לטהרם.

1 צדיק, אשר עסק בעשיית בעלי תשובה, עבודת התשובה
2 שלו, וגם המעלה אשר בעבודת התשובה על זדונות.
3 וכך בעניינו: ידועים³⁸ דברי אדמו"ר הזקן לאדמו"ר
4 האמצעי, שחידושו, של אדמו"ר הזקן, לגבי המגיד, הוא
5 בכך שהיה עסוק בעשיית בעלי תשובה (וכפי שהרחיב
6 בענין זה כ"ק מורי וחמי אדמו"ר בשיחתו³⁹).
7 ולפיכך, דוקא בסמוך להסתלקותו, כאשר נוסף אצלו
8 הגילוי של כל מעשיו כו', ובאופן של תשובה, אז תורתו
9 היא גילוי המעלה של הגשמיות, וכפי שצריך להיות
10 "גמ"ח גשמיים" – כי דוקא על ידי כך משיגים את "מהותו
11 ועצמותו של המאציל".

ח.

תוכן דומה במאמר "באתי לגני"

12 כ"ד טבת חל תמיד בשבוע של שבת⁴⁰ מברכים חודש
13 שבט, או מיד במוצאי שבת קודש זו – כבשנה זו. ובחודש
14 זה, בעשרה בו, חל יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר.

15 ורואים, שגם בדברי התורה אשר הוא הכין ליום
16 הסתלקותו – המאמר "באתי לגני" – מודגשת נקודה זו:
17 הוא מתחיל את המאמר בכך שהעולם הזה הוא "גני"
18 של הקדוש ברוך הוא⁴¹, כי "עיקר שכינה בתחתונים
19 היתה"⁴¹, ו"גן" הוא מקום של תענוג (לא כ"דירה"
20 לענינים הכרחיים).
21 והסיבה לכך היא, כי "נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות
22 לו יתברך דירה בתחתונים": ה"תאוה" והתענוג של
23 עצמותו יתברך היא דוקא בתחתונים, בעבודה בעולם הזה
24 התחתון שאין תחתון למטה הימנו, וגם שם – המעשה הוא
25 העיקר. יש לרדת אל העולם, ושם, בשטות דלעומת זה,
26 יש לגרום לכך, באמצעות עבודה של שטות דקדושה
27 שלמעלה מטעם ודעת, שמשקר העולם יעמידו קרשים
28 למשכן (לעשות מן ה"שקר" – "קרש"⁴²) משכן ודירה לו
29 יתברך.

(משיחות ש"פ שמות תשל"ג, תשל"ו)

היא (גם) מתחיל מ"יום ראשון בשבת" (ראה רמב"ן יתרו כ, ח).

41) שהש"ר רפ"ה, וש"נ.

42) כמבואר בארוכה בהמשך דבאתי לגני היתשי" (פ"ו ואילך).

38) תורת שלום ע' 86.

39) הובא בשיחת י"ט כסלו תרצ"ב – לקו"ד ח"ד תשנה, סע"א ואילך.

40) ד"אכל בשבת" הוא מזה "שטרה בע"ש" (ע"ז ג, א), דהכונה בזה

המשך ביאור למס' ערכין ליום שבת קודש עמ' ב

1 הלבנה בשנה פשוטה ושלשה עשר בשנה מעוברת, שכל אחד מהם
2 נקרא 'חודש'. אך מאחר שמשך הזמן שבין מולד למולד הוא כ"ט יום
3 וי"ב שעות ותשצ"ג חלקי השעה, ואי אפשר לקדש את החודש
4 ולהתחיל למנותו באמצע היום, עושים חלק מהחדשים מלאים בני
5 שלשים יום, וחלק מהם חסרים בני כ"ט יום. ודנה המשנה במנין
6 החדשים החסרים והמלאים.

משנה

7 אגב המשניות הקודמות הדנות בדברים שיש להם שיעור למעלה
8 ולמטה, מביאה משנתנו עוד כמה דינים שנאמרו על דרך זה: **אין**
9 **פוחתין מארבעה חדשים המעופרים** [-מלאים] **בשנה, ולא נראה**
10 **לחכמים לעשות יתר על שמונה**. ונחלקו אמוראים בגמרא, האם כל
11 בבא זו אמורה על חדשים מעופרים, או שסוף דבריה אמור על
12 חדשים חסרים.

13 בחג השבועות היו מביאים במקדש מנחה של שני לחמי חמץ,
14 ומניפים אותם לפני המזבח, ונאכלים לכהנים. ואין אפייתם דוחה לא
15 את השבת ולא את היום טוב. נמצא **ששהי חלום אין נאכלין פחות**
16 **משנים** [-מהיום השני] לאפייתם, שכן הם נאפים מערב יום טוב
17 ונאכלים ביום טוב. וכן **לא נאכלים יתר על שלשה** – יותר מאוחר
18 מהיום השלישי לאפייתם. שכן אם חל היום טוב למחרת השבת הם
19 נאפים בערב שבת, ונאכלים ביום טוב שהוא ביום ראשון.

20 י"ב לחמים של לחם הפנים היו נערכים מדי שבת על השולחן
21 שבהיכל, ומונחים שם עד השבת שלאחריה, ונאכלים לכהנים. ואין
22 אפייתם דוחה שבת ויום טוב, אלא נאפים קודם להם. נמצא **שלחם**
23 **הפנים אין נאכל פחות מתשעה** [-מהיום התשיעי] לאפייתו, שכן
24 נאפה בערב שבת ונאכל בשבת שלאחריה. וכן **לא נאכל יתר על**
25

26 **אחד עשר** – יותר מאוחר מהיום האחד עשר לאפייתו, והוא בשנה
27 שחלו שני ימים טובים של ראש השנה בימי חמישי ושישי, שאז נאפה
28 לחם הפנים בערב ראש השנה שהוא ביום רביעי, ונמצא שזמן
29 אכילתו בשבת הבאה הוא ביום ה"א מאפייתו.
30 **אין קמן נימול פחות משמונה ימים מלידתו**, וכן **לא נימול יתר על**
31 **שנים עשר** – יותר מאוחר מהיום ה"ב ללידתו. שכן דוקא מילה
32 ביום השמיני דוחה שבת ויום טוב, ולא מילה שלא בזמנה, לפיכך אם
33 נולד בין השמשות של ערב שבת שהוא ספק יום ספק לילה, אינו
34 נימול אלא ביום ראשון שהוא יום עשירי ללידתו, שכן בערב שבת
35 אי אפשר למולו, שמא נולד בשבת ועדיין הוא יום שביעי ללידתו,
36 וכן בשבת אי אפשר למולו, שמא נולד בערב שבת ונמצא ששבת
37 היא היום התשיעי ללידתו, ואין מילתו דוחה שבת. ואם חל יום טוב
38 ביום ראשון זה, אינו נימול אלא ביום שני, שהוא היום ה"א ללידתו.
39 ואם חלו שני ימים טובים של ראש השנה בימי ראשון ושני אלו, אינו
40 נימול אלא ביום שלישי שהוא היום ה"ב ללידתו.

גמרא

41 שנינו במשנתנו: אין פוחתין מארבעה חדשים המעופרים בשנה, ולא
42 נראה יתר על שמונה. מפרשת הגמרא: **מאי לא נראה יתר על**
43 **שמונה, אמר רב הונא, לא נראה לחכמים לעבר** [-לעשות חדשים
44 מלאים] **יתר על שמונה חדשים בשנה**, אלא יש לעשות לכל הפחות
45 ארבעה חדשים חסרים. נמצא שיש לעשות לכל הפחות ארבעה
46 חדשים מלאים, ולכל היותר שמונה מלאים.
47 מקשה הגמרא: **מאי שנא תשעה דלא עושים אותם מלאים משום**
48 **דאם בן**